

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1997, № 23-24, мод. 350; соли 2003, № 8, мод. 458; соли 2006, №4, мод. 200; соли 2007, №3, мод. 177; №7, мод. 694; соли 2008, №10, мод.821; соли 2012, №4, мод.274; №8, мод.830; соли 2013, №12, мод.903; соли 2021, №12, қ.2, мод.713)

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва ташкилии суғуртаи давлатии иҷтимоиро муайян мекунад ва амали он нисбати суғуртаҳои ихтиёрии иҷтимоӣ татбиқ намешавад.

ФАСЛИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Суғуртаи давлатии иҷтимоӣ

Суғуртаи давлатии иҷтимоӣ **низоми** навъҳои аз ҷониби давлат кафолатдодашудаи таъмини ашхоси суғурташуда ҳангоми маҳрум гардидан аз музди меҳнат ё даромад дар натиҷаи беморӣ, осеби меҳнатӣ ё бемории касбӣ, маъҷубӣ, ҳомиладорӣ ва таваллуд, пирӣ, бекорӣ, аз даст додани саробон, фавтидан ва дигар ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоби саҳмҳои ҳатмии суғуртаи корфармоён ва шаҳрвандон иборат мебошад. **(ҚҶТ аз 16.04.2012 с. №824)**

Суғуртаи давлатии иҷтимоӣ ҳатмӣ мебошад.

Моддаи 2. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Мафҳумҳои дар Қонун истифодашаванда

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои зерин истифода бурда мешаванд;

Суғуртакуанда — шаҳрвандон, ашхоси ҳуқуқӣ (корхона, муассиса, ташкилот ва дигар субъекти хоҷагидорӣ, сарфи назар аз шакли моликият ва навъи фаъолият) ва ашхоси воқеӣ, ки шаҳрвандонро тибқи шартнома (қарордод) ба кироҷорӣ ҷалб мекунад, аз ҷумла ашхоси ҳуқуқӣ ва воқеии хориҷӣ, инчунин ташкилотҳои байналхалқӣ, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияти ҳудро анҷом медиҳанд, ба ҳисоб мераванд, ки уҳдадоранд мутобиқи қонунҳои ҷорӣ ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ саҳм ворид кунанд.

Муассисаи суғурта — **шахси ҳуқуқӣ**, ки фаъолияти суғуртаро мутобиқи қонунҳои ҷорӣ дар соҳаи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ анҷом медиҳа.

Шахси суғурташуда — **шахси воқеӣ**, ки ба манфиати у суғуртаи

давлатии иҷтимоӣ анҷом дода мешавад. **(ҚЧТ аз 16.04.12с.№824)**

Ҳодисаи суғурта — ҳодисаи руҳдода, ки бо фаро расидани он уҳдадори суғуртакунанда оид ба пардохти суғурта ба шахси суғурташуда ё талофии харочоти масрафнамудаи у ба миён меояд.

Пардохти суғурта — маблағи пулӣ, ки ҳангоми ба миён омадани ҳодисаи суғурта ба шахси суғурташуда тибқи ҳаҷм ва шартҳои муқаррарнамудаи қонунҳо оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ анҷом дода мешавад.

Саҳми суғурта — пардохти ҳатмӣ барои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ, ки суғуртакунанда вазифадор аст ба муассисаи суғурта гузаронад.

Тарифҳои саҳмияҳои суғурта — андозаи саҳмияи суғурта бо фоизи ба музди меҳнати (даромад) бо ҳама асосҳо ҳисобкардашуда ё ҳаҷми мушаххас барои категорияҳои алоҳидаи суғуртакунандагон.

Баҳисобгирии инфиродӣ — ташкил ва пешбурди баҳисобгирии маълумот оид ба ҳар як шахси суғурташуда бо мақсади суғуртаи давлатии иҷтимоӣ.

Собиқои суғурта — давомнокии маҷмуи даврони пардохти саҳмияҳои суғурта барои шахси суғурташуда.

Суратҳисоби захиравии инфиродӣ - қисми махсуси ҳисобномаи захиравии инфиродие мебошад, ки дар он маблағи захираҳои ҳатмии нафақавӣ, даромадҳо аз сармоягузорӣ ва индексатсияи онҳо, инчунин пардохтҳо аз ҳисоби захираҳои нафақавӣ дарҷ гардидаанд.

Моддаи 4. Принсипҳои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ

Принсипҳои асосии суғуртаи давлатии иҷтимоӣ иборатанд аз:

хусусияти умумӣ ва ҳатмӣ доштани суғуртаи давлатии иҷтимоӣ ва таъмини ҳифзи иҷтимоии ашхоси суғурташуда; **(ҚЧТ аз 16.04.2012,№824)**

кафолати давлатии нигоҳ доштани сатҳи бадастомадаи ҳифзи иҷтимоии ашхоси суғурташуда;

табақабандии сатҳи ҳифзи иҷтимоии ашхоси суғурташуда бо назардошти саҳми меҳнати онҳо, сабабҳои ҳодисаҳои суғурта ва дигар омилҳо; **(ҚЧТ аз 16.04.2012,№824)**

масъулияти суғуртакунанда ва муассисаи суғурта чихати таъмини ҳуқуқҳои ашхоси суғурташуда;

масъулияти ашхоси суғурташуда, ки иштироки бевоситаашонро барои ба расмият даровардан ва маблағгузори суғуртакунии иҷтимоии худ пешбинӣ менамоянд;

баробарҳуқуқӣ ва ҳифзи ҳуқуқии субъектҳои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ; иштироки намояндагони ҳамаи субъектҳои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ дар идораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ (намояндагони давлат, суғуртакунанда, иттиҳодияҳои корфармоён ва қормандон дар симои **шахси намоянда**); **(ҚЧТ аз 16.04.2012,№824)**

дастраси ба дар таъмин ва татбиқи ҳуқуқи ашхоси суғурташуда ва

ташкили назорати **низоми** суғуртаи давлатии иҷтимоӣ; (**ҚҶТ аз 16.04.12с.№824**)

махсус будани маблағҳои молиявии суғуртаи давлатии иҷтимоӣ ва анҷом додани пардохтҳо ба ашхоси суғурташуда вобаста ба иҷрои уҳдадорихо оид ба суғуртаи иҷтимоӣ;

масъулияти давлат барои истифода, ҷойгиронӣ ва ҳифзи воситаҳои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ.

Моддаи 5. Ашхосе, ки бо суғуртаи давлатии иҷтимоӣ фаро гирифта мешаванд

Суғуртаи давлатии иҷтимоӣ бидуни истисно, тамоми ашхоси воқеиро, ки тибқи шартномаи (қарордод) меҳнатӣ кор мекунад, (минбаъд-кормандон) ки дар корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои ҳамаи намуди моликият ва фаъолияти хоҷагидорӣ, шаҳрвандони алоҳида, инчунин ашхосе, ки аъзои ё иштирокчии корхонаҳо мебошанд, дар бар мегирад.

Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки фаъолияти худро тибқи шартномаи дорои хусусияти гражданию ҳуқуқӣ анҷом медиҳанд, аз ҷумла дар намояндагӣҳои давлатҳои хориҷӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва дипломатӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд, ки фаъолияти меҳнатӣ, хоҷагидорӣ ва соҳибкориро (бе ташкили шахси ҳуқуқӣ) дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба амал мебароранд, мутобиқи Қонуни мазкур бояд тахти суғуртаи ҳатмии давлатии иҷтимоӣ қарор гиранд. Тартиби суғуртаи ҳатмии давлатии иҷтимоиро нисбати шахсони зикргардида Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 6. Ҳуқуқ ва уҳдадорихои суғуртакунанда

Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад:

шахсан аз тариқи намояндаи худ дар идораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ иштирок намояд;

аз муассисаи суғуртакунанда бидуни мамоният оид ба истифодаи маблағҳои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ маълумот ба даст орад;

ба ҳифзи судии ҳуқуқи манфиатҳои худ.

Суғуртакунанда вазифадор аст:

мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи Қонун нафақа, ёрдампулӣ ва дигар пардохтҳои дорои хусусияти мақсаднокро оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ ба ашхоси суғурташуда пардозад;

дар муҳлатҳои муайяншуда аз ҷониби тамоми ашхоси суғурташуда саҳмияҳои суғуртаро пардозад;

чиҳати рафъи омилҳои номатлубе, ки ба тандурустии кормандон таъсир мерасонад, барои беҳбуди шароити фаъолияти иқтисодӣ ва рафъи ҳодисаҳои травматизми истехсолӣ ва бемориҳои касбӣ тадбирҳои зарурӣ андешад;

ба муассисаи суғурта оид ба маблағҳои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ, таъмини ҳуқуқи ашхоси суғурташуда ва иҷрои уҳдадорихои суғуртакунанда

аснод ва маълумотҳоро пешниҳод кунад;

қарорҳои мақомоти суғуртаи иҷтимоиро оид ба масъалаҳое, ки таҳти салоҳияти онҳо қарор доранд, иҷро кунад;

баҳисобгирии суғуртаи давлатии иҷтимоиро анҷом дода ба муассисаи суғурта оид ба хароҷот ҳисобот диҳад.

Моддаи 7. Ҳуқуқ ва уҳдадориҳои муассисаи суғурта

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон суғуртаи давлатии иҷтимоӣ аз тарафи мақомоти ваколатдоре, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (минбаъд – мақомоти ваколатдор), амалӣ карда мешавад.

Муассисаи суғурта ҳуқуқ дорад:

дар вазорату идораҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо сарфи назар аз шакли моликиятшон тафтиши асноди пулӣ, китобҳои муҳосибавӣ (бухгалтерӣ), журналӣ, сабт, ҳисобот, нақша, смета, декларатсияҳо ва дигар асноди вобаста ба ҳисоб ва пардохти ҳиссаҳои суғурта, таъмин ва пардохти нафақа ва кумакпулиҳоро анҷом дода оид ба масъалаҳое, ки дар натиҷаи тафтиш ба миён меоянд, тавзеҳот, маълумотнома ва маълумотҳои зарурӣ ба даст орад;

баҳисобгирии инфиродии саҳмияҳои пардохташудаи суғуртаро дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонун анҷом диҳад;

аз шахсони воқеӣ ва шахсони мансабдори шахси ҳуқуқӣ рафъи вайронкунии қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯи пардохти саҳмиҳои суғурта ва хароҷоти ин маблағҳо чиҳати пардохти нафақа, кумакпулӣ ва ташкили солимгардонӣ талаб намояд;

бо тартиби муқарраршуда бақияпулиҳоро аз рӯи саҳми ҳисобкардашудаи мучозотҳои молиявӣ, пеня ва гирифтани ҷарима аз шахсони мансабдоре, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро оид ба суғуртаи иҷтимоӣ вайрон кардаанд, тибқи кодекси Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳуқуқвайронкунииҳои маъмурӣ рӯёнад;

фонди захиравӣ ва фонди рушд созмон диҳад;

маблағи муваққатан озодро ба қоғазҳои қиматнок ва депозитҳои бонкҳо гузорад;

захираҳои нафақавии шахсони суғурташударо дар асоси шартномаҳои бо ширкатҳои идоракунанда басташуда тибқи шартҳои диверсификатсия нигоҳ дорад;

даъво пешниҳод намояд ва ё дигар амалҳои ҳуқуқии барои ҳимояи манфиатҳои мақомоти ваколатдор заруриро пешбинӣ намояд;

дар ҳамкориҳои байналмилалӣ мутобиқи тартиби муқарраргардида ширкат варзад, таҷрибаи давлатҳои хориҷиро дар соҳаи таъмини нафақа ва суғуртаи иҷтимоии аҳоли омӯзад ва истифода намояд;

коршиносон, мутахассисон ва машваратчиён, аз ҷумла хориҷиёнро ба кор ҷалб намояд;

дар таъсис додани муассисаҳои махсуси молиявие, ки ба аҳоли хизмати

ичтимоии суғуртаи мерасонанд, иштирок кунад;

тибқи бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ба судҳо дар бораи ҷуброни зиёни (дар шакли пулӣ ва ғайрипулӣ) бучети мақомоти ваколатдор ба тарзи маҷбуран ситонидани маблағи пардохтнашудаи саҳмҳои суғурта ва муҷозотҳои молиявӣ даъвои амволӣ пешниҳод кунад;

аз мақомоти дахлдори ҳокимияти давлатӣ ва муассисаҳо (васоят ва парасторӣ, сабти асноди ҳолатҳои шахрвандӣ, ҳифзи иҷтимоӣ) ҳуҷҷат ва маълумоти дахлдорро (маълумотнома, нусха ва дигар маълумот) талаб намояд, ки дар асоси онҳо таъин ё пардохти ин ё он намуди нафақа ё кўмакпулӣ тибқи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ анҷом дода шудааст (анҷом дода мешавад);

Муассисаи суғурта вазифадор аст:

Қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро, ки ҳуқуқи ашхоси суғурташударо дар қисми таъминот бо нафақа, кумакпулӣ ва ҷубронпулӣ оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ ҳифз менамояд, иҷро кунад;

Тадбирҳои таъминкунандаи пойдории молиявии низоми суғуртаи давлатии иҷтимоиро амалӣ намояд; **(ҚҶТ аз 16.04.2012, №824)**

назорати баҳисобгирии дуруст, пардохти саривақтӣ ва гузаронидани саҳмияҳои суғуртаро оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ анҷом диҳад;

саҳеҳии ҳисоб ва сари вақт баҳисобгирӣ ва пардохти нафақа ва кумакпулиҳоро ба ашхоси суғурташуда таъмин намояд;

ба мақомоти болоӣ чиҳати тасдиқи ҳисобу китоб ва воридоти пардохтҳои оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ сари вақт ҳисобот пешниҳод кунад.

Моддаи 8. Ҳуқуқ ва уҳдадорихи ашхоси суғурташуда

Ашхоси суғурташуда ҳуқуқ доранд:

аз суғуртакунанда бидуни мамоният оид ба ташаккули маблағҳои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ маълумот ба даст оварда, хароҷоти онро назорат кунанд;

аз суғуртакунанда пардохти нафақа ва кумакпулиҳоро тибқи ҳаҷм ва муҳлатҳои муайяншуда талаб намоянд;

сари вақт ва дар ҳаҷми муайяншуда оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ кумакпулиҳо гиранд;

ҳуқуқи худро шахсан ё аз тариқи намояндагии худ, аз ҷумла тибқи тартиби судӣ ҳимоя кунанд;

шаҳси бовариноки худро чиҳати иштирок дар тафтиши ҳодисаҳои суғурта сафарбар намоянд;

дар ҳолатҳои пешбининамудаи Қонуни мазкур ба сифати суғуртакунанда баромад кунад.

Ашхоси суғурташуда уҳдадоранд:

Саҳмияҳои суғуртаи муқаррарнамудаи қонунҳоро ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ пардозанд;

сари вақт ба суғуртакунанда асноди саҳеҳро, ки барои таъин намудани пардохтҳои нафақа, кумакпулӣ ва ҷубронпулиҳо заруранд, пешниҳод намоянд;

шартҳои муайяншударо барои пардохти нафақа ва кумакпулиҳо риоя кунанд.

ФАСЛИ 2. НАВЪ ВА АНДОЗАИ ТАЪМИНОТ МУТОБИҚИ СУҒУРТАИ ДАВЛАТИИ ИҚТИМОЙ

Моддаи 9. Навъҳои таъминот оид ба суғуртаи давлатии иқтимой

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон навъҳои зайли таъминот оид ба суғуртаи давлатии иқтимой муқаррар карда мешаванд:

таъминоти нафақа;

кумакпулӣ барои корношоямии муваққатӣ;

кумакпулии ҳомиладорӣ ва таваллуд;

кумакпулиҳои оилавӣ;

кумакпулӣ ба сабаби бекорӣ;

кўмакпулӣ барои дафн ба аъзои оилаи камбизоат; (ҚЧТ аз 28.12.13с.№1059)

харочоти маблағҳо барои тандурустии кормандон ва аъзои оилаи онҳо, инчунин барои татбиқи дигар тадбирҳо, ки ба вазифа ва функсияҳои оид ба ҳифзи меҳнат ва тандурустии кормандон ва аъзои оилаи онҳо мувофиқ аст;

иловапулиҳо ба нафақа аз ҳисоби маблағи андӯшти нафақаи ҳисобномаҳои андӯшти инфиродӣ;

дигар навъи пардохтҳо, ки мутобиқи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин гардидаанд, инчунин таъминотҳои таъминкунандаи иҷроӣ вазифаҳои муассисаи суғуртакунанда.

Моддаи 10. Тартиби баҳисобгирӣ, индексатсия ва пардохти маблағҳои андӯшти нафақавие, ки дар суратҳисоби инфиродии нафақавии шахсони суғурташуда қарор доранд

Маблағҳои андӯшти нафақавие, ки дар суратҳисоби инфиродии нафақавии шахсони суғурташуда қарор доранд, алоҳида ба ҳисоб гирифта шуда, ба маблағҳои бучети суғуртаи иқтимой ва нафақа дохил намешаванд.

Муассисаи суғурта уҳдадор аст ҳар сол як маротиба маблағҳои андӯшти нафақавиеро, ки дар суратҳисоби инфиродии нафақавии шахсони суғурташуда қарор доранд, мутаносибан ба даромади аз сармоягузори он бадастомада индексатсия намояд.

Пардохти маблағҳои андӯшти нафақавие, ки дар суратҳисоби инфиродии нафақавии шахсони суғурташуда қарор доранд, тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи нафақаҳои суғуртавӣ ва давлатӣ» анҷом дода мешавад. (ҚЧТ 23.12.2021 с. №1839)

Моддаи 10¹

Хориҷ карда шуд бо ҚЧТ аз 16.04.12 №824

Моддаи 10². Рақами инфиродии суғуртаи иқтимой

Дар низоми суғуртаи иқтимой барои ҳар як шахси суғурташуда рақами инфиродии суғурта гузошта мешавад, ки он ҳамзамон рақами ҳисобномаи андӯшти инфиродӣ мебошад.

Зикри рақамҳои инфиродии суғуртаи иҷтимоӣ дар муносибатҳои байниҳамдигарии суғуртакунанда, муассисаи суғурта ва шахси суғурташуда хатмӣ мебошад. (ҚҶТ аз 16.04.2012, №824)

Моддаи 11. Таъминоти нафақа

Тартиби муқаррар намудан, таъин, ҳисобу китоб ва пардохти ҳамаи намудҳои нафақа бо қонун «Дар бораи таъмини нафақаи шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад

Моддаи 12. Кумакпулӣ ҳангоми корношоямии муваққатӣ

Ҳангоми беморӣ (ҷароҳат бардоштан), ки бо гум кардани қобилияти корӣ вобаста аст, дар вақти зарурати нигоҳубини узви бемори оила, карантин, протезгузорӣ кумакпулӣ барои корношоямии муваққатӣ пардохта мешавад.

Кумакпулӣ барои корношоямии муваққатӣ ба андозаи зайл пардохт карда мешавад:

100 фоизи музди меҳнат:

- ба кормандон ҳангоми бардоштани осеби меҳнатӣ ё бемориҳои касбӣ;

- ба иштирокчиёни Ҷанги Бузурги Ватанӣ, ки кор мекунанд ва шахсони ба онҳо баробаркардашуда;

- ба кормандоне, ки аз минтақаи олудаи радиоактивӣ дар натиҷаи садамаи Чернобил ва минтақаҳои ба онҳо баробаркардашудаи офатҳои табиӣ ҳангоми гирифтани шудан ба бемориҳои узвҳои ҳосилкунандаи хун (лейкози шадид), ғадуди сипаршакл (аденома, саратон), варамҳои хатарнок кўчонида шудаанд.

75 фоизи музди меҳнат:

- ба кормандоне, ки собиқаи меҳнати и ҳаштсола ва беш аз он доранд;

- ба кормандоне, ки таҳти сарпарастии худ се ва ё бештар фарзандони то 16-сола (ё хонандагони то 20-сола) доранд;

- ба кормандони یتим, ки ба синни 23 нарасидаанд.

65 фоизи музди меҳнат:

- ба кормандоне, ки собиқаи меҳнати то ҳаштсола доранд. (ҚҶТ аз 1.08.12с.№983), (ҚҶТ 23.12.2021 с. №1839)

Агар корманд дар давраи кор, дар роҳ ҳангоми ба кор омадан, ҳамчунин ҳангоми аз кор ба хона рафтан, аз ҷумла рўзи аз кор озод карда шуданаш муваққатан корношоям гардида бошад, ба гирифтани кумакпулӣ ҳақ дорад.

Кумакпулӣ барои корношоямии муваққатӣ то барқарор гардидани қобилияти меҳнатӣ, вале ба муддати на зиёдтар аз чор моҳи бемории пай дар пай ва ҳангоми мубталои касалии сил будан ба муддати на бештар аз дувоздаҳ моҳ дода мешавад ва баъди ин кормандро барои муқаррар кардани маъҷубӣ ба **Хадамоти давлатии ташхиси тиббӣ иҷтимоӣ** мефиристанд.

Кумакпулӣ барои корношоямии муваққатӣ аз руи ҳисоби якмоҳа назар ба андозаи **нишондиханда барои ҳисобҳо**, кам буда наметавонад.

Барои таъини кумакпулӣ барои корношоями муваққатӣ варакаи корношоямӣ (варакаи беморӣ), ки тибқи тартиби муқарраршуда дода шудааст, асос буда метавонад. Дар сурати гум кардани варакаи корношоямӣ кумакпулӣ тибқи нусхаи он (дубликат) пардохта мешавад.

Муайян кардани ҳаҷми **собиқай меҳнатӣ** мутобиқи қоидаҳои ҳисобу китоби собиқай **собиқай меҳнати** кормандон ҳангоми таъини кумакпулиҳо оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ, ки онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад, аз рузи фарорасии корношоямӣ ҳисоб карда мешавад.

Тартиби таъин ва пардохти кумакпулиҳо оид ба корношоями муваққатӣ дар корхонаҳо тибқи асноди меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Шахсони суғурташуда аз ҷумлаи соҳибкорони инфиродӣ тибқи тартиби умумӣ ба кумакпулӣ барои корношоями муваққатӣ ҳуқуқ доранд. Кумакпулӣ ба шахсони мазкур ҳангоми пешниҳоди эълומияи суғуртаи иҷтимоӣ ба тариқи баҳисобгирии маблағи кумакпулии ба онҳо таалуқдошта ба ҳисоби саҳмҳои пардохтшавандаи суғурта пардохта мешавад.

Моддаи 13. Кумакпулии ҳомиладорӣ ва таваллуд

Кумакпулии ҳомиладорӣ ва таваллуд ба андозаи пурраи музди меҳнат барои тамоми давраи рухсатие, ки ба зан ба сабаби ҳомиладорӣ ва таваллуд дода мешавад, сарфи назар аз он ки чанд рузи рухсатӣ ба давраи пеш аз таваллуд ва чанд рузи он ба давраи пас аз таваллуд рост омадааст, пардохта мешавад

Моддаи 14. Кумакпулии оилавӣ

Ҳангоми таваллуди куҷа дар оила кумакпулии оилавии зайл пардохта мешавад:

кумакпулии якҷақта бинобар таваллуди куҷа;

кумакпулии ҳармоҷа барои нигоҳубини куҷа.

Кумакпулии якҷақта бинобар таваллуди куҷа ба андозаи зерин таъин карда мешавад:

ҳангоми таваллуди куҷаки яқум — ба андозаи се **нишондиҳанда барои ҳисобҳо**;

ҳангоми таваллуди куҷаки дуҷум — ба андозаи ду **нишондиҳанда барои ҳисобҳо**;

ҳангоми таваллуди куҷаки сеҷум ва зиёда — ба андозаи як **нишондиҳанда барои ҳисобҳо**.

Кумакпулӣ дар ҷои кори (таҳсилӣ) яке аз волидайн, агар падару модар кор ё таҳсил накунад — аз ҷониби шуъбаҳои ҳифзи иҷтимоии аҳолии маҳалли истиқомат пардохта мешавад.

Кумакпулии якҷақта ҳангоми таваллуди куҷа аз рузи таваллуди куҷа таъин ва пардохта мешавад, агар муроҷиат барои гирифтани он на дертар аз шаш моҳи пас аз рузи таваллуди куҷа сурат гирифта бошад.

Дар сурати додани рухсатӣ ба зан барои нигоҳубини куҷа то ба синни

якунимсолагӣ расидани он барои ин муҳлат дар ҷои кор аз ҳисоби маблағҳои суғуртаи иҷтимоӣ ба андозаи 100 фоизи нишондиҳанда барои ҳисобҳо ба у кумакпулии ҳармоҳа барои нигоҳубини кудак пардохта мешавад.

Моддаи 14¹. Тартиб ва шартҳои пардохти кўмакпулиҳо ҳангоми корношоямии муваққатӣ, ҳомиладорию таваллуд ва кўмакпулиҳои оилавӣ

Тартиб ва шартҳои пардохти кўмакпулиҳо ҳангоми корношоямии муваққатӣ, ҳомиладорию таваллуд ва кўмакпулиҳои оилавиرو Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад. (ҚҶТ аз 28.12.13с.№1059

Моддаи 15. Кумакпулӣ ба сабаби бекорӣ

Кумакпулӣ ба сабаби бекорӣ мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мусоидат ба шуғли аҳоли» ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин ва пардохта мешавад.

Моддаи 16. Кумакпулӣ барои дафн ба аъзои оилаи камбизоат

Кумакпулӣ барои дафн (кумакпулии маросимӣ) ба аъзои оилаи камбизоат дар ҳолати фавти қорманди суғурташуда, ё худ дар ҳолати фавти аъзои оила, ки дар таъминоти у мебошанд, дода мешавад. Андозаи кумакпулӣ барои дафн баробари бист нишондиҳанда барои ҳисобҳо аст.

Тартиб ва шартҳои пардохти кумакпулиро барои дафн Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад. (ҚҶТ аз 1.08.12с.№983)

Моддаи 16¹. Таъин ва пардохти кўмакпулиҳои иҷтимоӣ ба гурӯҳҳои алоҳидаи шахсони суғурташуда

Шахсони суғурташуда аз ҷумлаи соҳибқорони инфиродӣ ба кўмакпулие, ки мутобиқи моддаҳои 12, 13,14, 15 ва 16 Қонуни мазкур дар асосҳои умумӣ таъин карда мешавад, ҳуқуқ доранд. Кўмакпулии таъингардидаро мақоми ваколатдор тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мепардозад.

Шахсоне, ки ғайри фаъолияти меҳнатиро берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дар намояндагҳои давлатҳои хориҷӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва ғайри онҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳанд, ба гирифтани кўмакпулӣ ҳуқуқ доранд, ба шарте, ки саҳми суғуртаро қорфармоён (суғуртақунандагони онҳо) мутобиқи Қонуни мазкур ва ё созишномаҳои дуҷониба ва бисёрҷонибаи байнидавлатии басташуда дар бораи тартиби суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақаи шахрвандони кишварҳои хориҷӣ, ки ин созишномаҳо имзо кардаанд, пардохта бошанд ва ё дар сурати аз тарафи ҳамаин шахсон тибқи тартиб ва андозаи муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон маблағи андозаи иҷтимоӣ мустақилона пардохт шуда бошад

Моддаи 17. Маблағгузорию пардохтҳои дорони хусусиятҳои мақсаднок оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ

Аз ҳисоби маблағҳои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ пардохтҳои вобаста ба тандурустии ашхоси суғурташуда ва аъзои оилаи онҳо, ки таҳти

сарпарастиашон қарор доранд (муолиҷаи санаторию курортӣ, ташкили фаросати кормандон ва аъзои оилаи онҳо, таъмини хуроки парҳезӣ ва дигар тадбирҳои тандурустию пешгирикунанда), анҷом дода мешавад. Хароҷоти ин маблағҳо бевосита дар корхонаҳо аз ҷониби мақоми дахлдори намояндагӣ ба андоза ва тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Маблағҳои **мақомоти ваколатдор**, инчунин ба маблағгузори тадбирҳои зайл равона карда мешаванд:

барои ҳимояи ҳуқуқи аҳоли, таъминоти саҳми санаторию профилакторияҳо, лагерҳои тандурустӣ, қисман таъмин намудани штатҳои мактабҳои варзиши атфол ва ҷавонон, татбиқи дигар тадбирҳои, ки ба вазифаҳои тандурустию кормандон ва аъзои оилаи онҳо марбутанд;

маблағгузори хароҷот оид ба омодагии касбӣ, такмили ихтисос ва бозомузии бекорон, аз ҷумла пардохти стипендия, пардохти корҳои ҷамъиятӣ, таъсиси ҷойҳои корӣ барои шаҳрвандони бекоре, ки ба ҳифзи иҷтимоӣ эҳтиёҷ доранд;

таъмини худмашғулияти аҳолии бекор ва таъсиси ҷойҳои иловагии корӣ, барои фаъолияти илмию тадқиқотӣ оид ба масъалаҳои шуғл ва заминаҳои моддию техникаи он, маблағгузори тадбирҳои ҳамкорию бозори меҳнат, барои таъминоти хадамоти давлатии шуғл ва рушди байналхалқӣ оид ба масъалаҳои шуғл ва бекорӣ;

татбиқи барномаҳои ҷумҳуриявӣ ва минтақавӣ оид ба дастгирии иҷтимоии нафақахурон, маъюбон, атфол ва дигар гуруҳҳои аҳоли;

таъмини ниғаҳдошти мақомоти идораи хадамоти **мақомоти ваколатдор**, тарбия ва бозомузии кадрҳо, рушди заминаи моддию техникаи **низоми фонд**; (**ҚҶТ аз 16.04.12с.№824**)

пардохти ҷубронпулӣ ба ивази роҳхатҳои истифоданашудаи муолиҷаи санаторию курортӣ ба маъюбони Ҷанги Бузурги Ватанӣ ва ашхоси ба онҳо баробарқардашуда;

пардохти қисми захиравии нафақаи меҳнатӣ.

ФАСЛИ 3. ШАРТҲОИ УМУМИИ ТАЪИН ВА ПАРДОХТИ МАБЛАҒҲОИ СУҒУРТА ВА ПАРДОХТҲОИ МАҚСАДНОК

Моддаи 18. Таъин, маблағҳои суғурта, ҳаҷм ва муҳлати пардохти он

Таъин ва пардохти ҷамъи маблағҳои суғурта оид ба ҳар як навъи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ дар ҳаҷм ва муҳлатҳои пешбиниамудаи қонун анҷом дода мешавад.

Ба ашхоси суғурташуда, ки таҳти муносибатҳои меҳнатӣ қарор доранд, кумакпулиҳо ва пардохтҳои мақсаднок оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ дар ҷои кор ё маҳалли истиқомати суғуртакунанда таъин ва пардохта мешаванд. Дар сурати барҳам хурдани корхона ё иваз шудани суғуртакунанда, кумакпулиҳо аз ҷониби вориси ҳуқуқӣ таъин ва пардохта мешаванд ва ҳангоми

мавчуд набудани вориси ҳуқуқӣ — аз ҷониби мақоми ваколатдори суғуртакунандаи иҷтимоӣ (муассисаи суғурта), ки суғуртакунандаро ба қайд гирифтааст, анҷом дода мешавад.

Ба ашхоси бақайдгирифташудаи бекор (нафақахурон ва бекорон) пардохтҳо аз ҷониби мақоми ваколатдори маҳалли зист пардохта мешавад.

Кумакпулиҳо ҳангоме таъин ва пардохта мешаванд, ки агар дар мавриди пардохти он на дертар аз 6 моҳ, то рузи хатми ҳолати суғурта мурочиат карда бошанд.

Кумакпулие, ки то рузи фавти шахси суғурташуда талаб карда нашудааст, ба аъзои оилаи у ё ашхоси тахти сарпарастии шахси фавтида қарордошта, пардохта мешавад.

Кумакпулиҳои пурра гирифтанишудаи боқимонда ба амволи меросӣ дохил карда намешаванд.

Мутобиқи ҳамин Қонун пардохтҳо ба ашхоси суғурташудаи ноҳияҳо ва маҳалҳо, ки тибқи тартиби муқарраршуда барояшон коэффитсиентҳои ноҳиявӣ ба музди меҳнат истифода мегарданд, зиндагӣ ва меҳнат мекунанд, бо дарназардошти ин коэффитсиентҳо пардохта мешаванд.

Моддаи 19. Нигоҳ доштани маблағи кумакпулиҳои изофатан пардохташуда

Маблағҳои изофагии ба гиранда пардохташудаи суғуртапулӣ, агар додани изофапулӣ бо гуноҳи у сурат гирифта бошад, тибқи тартиби муайяннамудаи қонун нигоҳ дошта мешаванд.

Моддаи 20. Ҳалли баҳсҳо оид ба масъалаҳои таъминот бо кумакпулӣ

Баҳсҳо байни ашхоси суғурташуда ва суғуртакунандагон дар мавриди масъалаҳои таъминот бо кумакпулӣ оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ бо тартиби судӣ мавриди баррасӣ қарор мегирад.

Моддаи 21. Мақомоти идораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ

Идоракунии **низоми** суғуртаи давлатии иҷтимоӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба воситаи мақомоти ваколатдор, бо иштироки намояндагони кормандон ва ассотсиатсияи корфармоён, ки таҳияи сиёсати мувофиқашудаи давлатиро дар соҳаи суғуртаи иҷтимоӣ, инчунин аудити молиявӣ ва ҳуқуқии иштирокчиёни суғуртаи иҷтимоиро амалӣ менамоянд, анҷом дода мешавад. **(ҚЧТ аз 16.04.2012, №824)**

Идораи оперативии маблағ ва амволи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ аз ҷониби **мақомоти ваколатдор** анҷом дода мешавад.

Мақомоти ваколатдор фаъолияти худро мувофиқи Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин Низомномае, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад, амалӣ менамояд.

Бо мақсади назорат аз болои дурустии пардохти кумакпулӣ чихати суғуртаи давлатии иҷтимоӣ аз тарафи суғуртакунанда дар корхонаҳо, ташкилотҳо ва муассисаҳо аз ҳисоби намояндагони бакортаъминкунанда,

кумитаи иттифоқи касаба ва ё дигар мақоми намояндагии кормандон комиссия таъсис меёбад ва ё вакили масъули суғуртаи иҷтимоӣ интиҳоб мешавад. Харочоти маблағи суғурта барои табobati санаторию курортӣ, истироҳати кормандон аз аъзои оилаи онҳо, хурокхурии парҳезӣ ва дигар тадбирҳои солимгардонӣю профилактики бевосита дар корхонаҳо аз тарафи кумитаи иттифоқи касаба ё дигар мақоми намояндагии кормандон анҷом мегардад.

ФАСЛИ 4. МАБЛАҒГУЗОРИИ СУҒУРТАИ ДАВЛАТИИ ИҶТИМО

Моддаи 22. Маблағҳо барои таъмини пардохтҳо оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ

Маблағгузори пардохти нафақа, кумакпулиҳо ва дигар пардохтҳои дорои хусусиятҳои мақсаднок оид ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ аз ҷониби муассисаи суғурта анҷом дода мешавад.

Маблағҳои **мақомоти ваколатдор** аз ҳисоби зайл ташаккул меёбанд;

Саҳмҳои суғуртаи ҳатмии корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои ҳамагуна шакли моликият, дигар ташкилотҳо, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд, сарфи назар аз тобеияти онҳо, саҳмҳои шахрвандон, ки ба фаъолияти соҳибкорӣ машғуланд (шахсони ҳуқуқӣ намебошанд) ва дигар шахрвандон, ки мутобиқи ҳамин Қонун бояд ба суғуртаи давлатии иҷтимоӣ фаро гирифта шаванд;

Маблағҳое, ки вобаста ба таъин намудани нафақаи пеш аз муҳлат ва ба мақсадҳои таъминоти имтиёзноки нафақа мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таъмини нафақаи шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон» ситонида мешавад;

Маблағҳои саҳмҳои ҳатмии суғурта, ки бидуни тартиби баҳс аз шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ ситонида мешаванд;

Саҳмҳои ихтиёрӣ ва пардохтҳои хайрияи шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ;

дивидент ва даромадҳои бадастовардашуда аз фаъолияти, ки қонунгузорӣ манъ нанамудааст;

даромадҳое, ки ҳангоми расонидани ёрии молиявӣ аз ҳисоби маблағҳои муваққатан озод ва оид ба депозитҳои **мақомоти ваколатдор** ба даст оварда мешавад;

маблағҳои буҷети ҷумҳуриявии барои пардохти нафақа ва кумакпулиҳо ба хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо пешбинишуда, нафақа барои хизматҳои махсус дар назди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва талофии хароҷоти баланд бардоштани ҳаҷми нафақа ва кумакпулиҳо вобаста ба тағйирёфтани индекси рузгузаронӣ ва афзоиши музди меҳнат;

маблағи буҷети маҳалли, ки барои пардохти нафақа барои хизматҳои шоёни дорои аҳамияти маҳаллӣ, инчунин нафақаҳои иҷтимоӣ пешбинӣ шудаанд;

маблағе, ки ба қисми махсуси ҳисобномаи захиравии инфиродӣ, чиҳати пардохтҳои минбаъда ба нафақахурон ҳангоми пешбурди баҳисобгирии инфиродӣ дар **низоми** суғуртаи давлатии иҷтимоӣ ворид карда шудаанд;

дигар воридоте, ки ба қонунҳо ва дигар асноди меъёрию ҳуқуқӣ муҳолиф намебошанд.

Маблағҳои пулии **мақомоти ваколатдор** мусодира ва андозбандӣ намегарданд аз онҳо бочу хироҷи комиссияи ситонида намешавад.

Маблағи дар бучети **мақомоти ваколатдор** чамъгардида ба ду гурӯҳ тақсим мешавад:

- саҳмҳои суғуртавӣ, маблағи мучозоти молиявии воридшуда, субвенсияи бучетҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ, даромад ва фоизҳо аз ҷойгиркунии маблағи муваққатан озод ба таркиби бучети давлатӣ дохилгардида дар бучети тасдиқгардидаи соли навбатӣ тақсим ва харҷ карда мешаванд;

- маблағе, ки ҳамчун саҳмҳои нафақавӣ аз ҳисоби музди меҳнат ва даромади шахрвандон ворид мегардад ва ба қисми захиравии суратҳисоби инфиродии шахси суғурташуда дохил мегардад, инчунин фоизҳо ва даромадҳо аз ҷойгиркунии муваққатии онҳо дар Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли навбатии молиявӣ пешбинӣ намешаванд ва дар шакли захираи нафақавии давлатӣ нигоҳ дошта мешаванд.

Дар бучети **мақомоти ваколатдор** барои соли навбатии молиявӣ маблағи дар ҳамин сол ворид ва харҷшаванда, инчунин маблағе, ки барои пардохти иловапулиҳо ба нафақа аз андӯхти (аз захираи нафақавии давлатӣ) нафақа дар ҳамин сол равона мегарданд, пешбинӣ мешаванд.

Моддаи 23. Сохтор ва ҳаҷми тарифҳои саҳмияҳои суғурта

Суғуртақунондагон ӯҳдадоранд андозии иҷтимоиро тибқи тартиб ва ҳаҷми муқаррарнамудаи Кодекси андозии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоб ва пардохт намоянд.

Ба таркиби андозии иҷтимоӣ дохил мешаванд:

- **саҳмҳо барои суғуртаи иҷтимоӣ, солимгардонии кормандон ва аъзои оилаи онҳо;**

- саҳмҳои нафақавӣ;

- саҳмҳои суғурта барои бекорӣ.

Саҳмҳои суғуртае, ки шахсони суғурташуда пардохтаанд, дар ҳисобномаҳои андӯхти инфиродӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб гирифта мешаванд.

Маблағи андозии иҷтимоӣ ва саҳмҳои нафақа аз ҳисоби маблағи андозбандишаванда бароварда мешавад. **(ҚҶТ аз 16.04.2012с. №824), (ҚҶТ 23.12.2021 с. №1839)**

Моддаи 23¹. Тартиби нигоҳдорӣ, баҳисобгирӣ ва истифодаи воситаҳои пулӣ, ки ба ҳисобномаи захиравии инфиродӣ ворид шудаанд

Ҳангоми ҷорӣ намудани баҳисобгирии захиравии инфиродӣ дар **низоми** давлатии суғуртаи иҷтимоӣ ба ҳар як шахси суғурташуда ҳисобномаи захиравии инфиродӣ кушода мешавад, ки дар намуди электронӣ маълумот оиди ҳуқуқҳои нафақавӣ аз ҳисоби захираҳои ҳатмии нафақавӣ қайд карда мешаванд. **(ҚҶТ аз 16.04.2012, №824)**

Суратҳисоби захиравии инфиродӣ қисми махсуси ҳисобнома мебошад, ки саҳмҳои суғуртавии воридгардида, маблағҳои ҳисобкардашудаи даромадҳо аз истифодаи захираҳои шахси суғурташуда, индексатсияи ин маблағҳо ва пардохтҳои анҷомдодашударо дар бар мегирад.

Бо мақсади аз беқурбшавӣ нигоҳ доштан ва таъмини индексатсияи минбаъдаи маблағҳои, ки дар суратҳисоби захиравии инфиродӣ ҳам омадаанд, **мақомоти ваколатдор** ҳуқуқ дорад, тибқи **қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон бо розигии Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон** онҳоро ба ҳисоби депозитӣ дар бонкҳои Чумхурии Тоҷикистон, дар қоғазҳои қимматнок (саҳмҳо, векселҳо ва ғайра) гузорад.

Бо мақсади таъмини даромад маблағи андӯшти нафақавиро муассисаи суғурта метавонад ба активҳои нафақаи фондҳои ғайридавлатии нафақа тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон ҷойгир намояд.

Муассисаи суғурта уҳдадор аст даромаднокиро аз ҷойгиронии маблағи андӯшти нафақавӣ на камтар аз нишондиҳандаи сатҳи таваррум таъмин намояд. (ҚЧТ 23.12.2021 с. №1839)

Тартиби таъин ва пардохти қисми кафолатии нафақаи меҳнатиро аз ҳисоби захираҳои ҳатмии нафақавӣ қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон муайян менамояд

Моддаи 24. Уҳдадорҳои пардохткунандагони саҳмияҳои суғурта

Пардохткунандагони саҳмияҳои суғурта ба **мақомоти ваколатдор** — суғуртакунандагон ва ашхоси суғурташуда мебошанд.

Пардохти саҳмияҳои суғурта аз ҷониби суғуртакунанда, аз лаҳзаи аз тарафи муассисаи суғурта ба қайд гирифтани он, анҷом дода мешавад.

Саҳмияҳои суғурта, сарфи назар аз андоз ва дигар пардохтҳои ҳатмӣ, супурда мешаванд.

Мақомоти ваколатдор ҳангоми ниғаҳдошт ва истифодаи маълумотҳои зикршуда махфияти онҳоро таъмин менамояд. Ба дигар ашхос додани онҳо танҳо дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонун иҷозат дода мешавад. **(ҚЧТ аз 16.04.2012, №824)**

Моддаи 25. Ҳисоби саҳмҳои суғурта

Ҳисоби саҳмҳои суғуртаро адозсупоранда мутобиқи Кодекси андози Чумхурии Тоҷикистон, ҳамзамон ба ҳисобии музди меҳнат (пардохти музди меҳнат) ба кормандон ё муайян намудани даромади суғурташавандаи соҳибкорон ё шахсоне, ки бо ғайрияти меҳнатии инфиродӣ машғуланд, анҷом медиҳанд.

Суғуртакунанда уҳдадор аст ҳисоб ва пардохти ҳармоҳаи саҳмҳои суғуртаро таъмин намояд.

Ҳангоми риоя накардани мӯҳлатҳои ҳисоби андози суғурта муассисаи суғуртаи ҳуқуқ дорад нисбати суғуртакунанда тибқи тартиби муқаррарнамудаи Кодекси андози Чумхурии Тоҷикистон муҷозоти молиявӣ истифода намояд.

Моддаи 26. Тартиб ва муҳлати пардохти саҳмияҳои суғурта

Суғуртакунандагон ҳар моҳ, дар муҳлатҳои аз бонк гирифтани маблағҳо

барои пардохти музди меҳнати моҳи гузашта, ки ба он саҳмҳои суғурта ба ҳисоб гирифта шудааст, маблағҳои суғуртаро мегузаронанд.

Суғуртақунондагоне, ки дар муассисаҳои бонкӣ ҳисобномаҳо надоранд, инчунин онҳое, ки пардохти музди меҳнатро аз ҳисоби маблағ, фуруши маҳсулот, иҷрои кор ва хизматрасонӣ анҷом медиҳанд саҳмияҳои суғуртаро то таърихи 10 моҳе, ки пас аз моҳи ҳисоб кардан саҳмияи суғурта фаро мерасад, мепардозанд.

Пардохтқунондагони саҳмияҳои суғурта, ки ба онҳо вобаста ба шароити меҳнат мутобиқи қонунгузорию қорӣ барои меҳнат оид ба натиҷаҳои наҳои кор подошпулӣ муайян карда шудааст, вобаста ба маблағи ба ҳисоби музди меҳнат ё дар шакли ставкаҳои устувор, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд, саҳмияҳоро пардохта минбаъд оид ба натиҷаҳои сол, дар муҳлатҳои барои мақсадҳои зикр шуда аз муассисаҳои бонкӣ гирифтани маблағ ҳисобро баробар мекунанд.

Пардохтқунондагони саҳмияҳои суғурта, ки ғайрияти меҳнатиро тибқи шартҳои дигар анҷом медиҳанд, саҳмияҳои суғуртаро аз он даромад ва дар он муҳлатҳое мепардозанд, ки Кодекси андозии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян кардааст.

Моддаи 27. Муносибатҳои байниҳамдигарии мақомоти суғуртаи иҷтимоӣ ва пардохтқунондагони саҳмияҳои суғурта бо бонкҳо ва дигар ташкилотҳои кредитӣ

Бонкҳо ва дигар ташкилотҳои кредитӣ ҳисобномаҳои (қорӣ) пардохтқунондагони саҳмияҳои суғуртаро ҳангоми пешниҳод намудани асноде, ки ба сифати пардохтқунондаи саҳмияи суғурта ба қайд гирифта шудааст, тасдиқ мекунад ва оид ба дигар ҳисобномаҳо, аз ҷумла бучетӣ, асъорӣ, қарзӣ, депозитӣ, аккредитивӣ ва дигарҳо бошад — ҳангоми пешниҳод намудани аснод дар бораи огоҳонии мақомоти **мақомоти ваколатдор** дар бораи нияти пардохтқунондаи саҳмҳои суғурта дар мавриди дар бонк кушодани ҳисобномаи дахлдор, мекушоянд.

Пардохтқунондагони саҳмияҳои суғурта ҳамзамон бо талаб карда гирифтани маблағҳо барои пардохти музди меҳнат барои моҳи гузашта ба бонк супоришномаҳои пулиро оид ба саҳмияҳои суғуртаи ба **мақомоти ваколатдор** гузаронидашуда, ки бидуни он маблағҳо барои пардохти музди меҳнат дода намешаванд, пешниҳод мекунанд. Супоришномаҳои пардохти зикршуда, инчунин супоришномаҳои пардохти пеня, ҷарима ва дигар пардохтҳо дар навбати аввал иҷро карда мешаванд.

Дар ҳолатҳое, ки муассисаҳои бонкӣ бо мақсади истифодаи маблағҳои саҳмияҳои суғуртаи воридшуда дар гардиши бонк ва аз он ба даст овардани ғоида муҳлати баҳисобгирии маблағҳоро мегузаронанд, аз ҷониби онҳо барои ҳар як рузи гузаронидани муҳлат дар ҳаҷми дукарата дар муқоиса бо ставкаи ғоизии қорӣ азнавмаблағгузорию (рефинансированию) бонки миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ғоизҳо пардохта мешаванд.

Маблағҳое, ки ба бучети **мақомоти ваколатдор** дар натиҷаи иҷрои муҷозотҳои молиявӣ (пеня, ҷарима) ворид гардидаанд, барои мақсадҳои суғуртаи иҷтимоӣ масраф карда мешаванд.

Амалиётҳо оид ба маблағҳои **мақомоти ваколатдор** аз ҷониби ташкилотҳои бонкӣ ё дигар ташкилотҳои кредитӣ бидуни талаби подоши комиссиянӣ барои ин амалиёт анҷом дода мешавад.

Моддаи 28. Назорати пардохти сахмияҳои суғурта ва хароҷоти маблағҳои суғуртаи иҷтимоӣ

Назорати пардохти сахмияҳои суғурта ва хароҷоти маблағҳои суғуртаи иҷтимоӣ бо қарори мақоми идораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ аз ҷониби намояндаи мақомоти суғуртаи иҷтимоӣ ё ташкилоти мустақили аудиторӣ анҷом дода мешавад.

Суғуртакунандагон, бонкҳо, дигар мақомоте, ки оид ба маблағҳои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ амалиётро анҷом медиҳанд, вазираддоранд ба мақомоти назораткунандаи суғуртаи иҷтимоӣ аснод ва маълумотҳои зарурии марбут ба соҳаи фаъолиятшонро пешниҳод намоянд.

Назорати ҷамъиятӣ ҷиҳати таъмини ҳуқуқи ашхоси суғурташуда, хароҷоти маблағҳои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ дар корхонаҳо, ташкилоту муассисаҳо аз ҷониби мақомоти намояндагии кормандон анҷом дода мешавад.

Моддаи 29. Масъулият барои ҳисоби нодуруст, сари вақт напардохтан ва нагузаронидани сахмияҳои суғурта

Барои ҳисоби нодуруст, сари вақт напардохтан ва нагузаронидани сахмияҳои суғурта ба **мақомоти ваколатдор**, сари вақт ҳамчун пардохткунандаи сахмияҳо ба қайд нагирифтани суғуртакунандагон мутобиқи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кодекси Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурӣ ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд ва инчунин ҳангоми иҷрои амле, ки аз он ба бучети **мақомоти ваколатдор** зиёни моддӣ расидааст, суғуртакунанда ӯҳдадор аст зиёнро дар ҳаҷми пурра ҷуброн намояд. Ҷуброни зиён метавонад тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонуғузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ё бо қарори суд ситонида шавад.

Моддаи 30. Муҳлатҳои дида баромадани мурочиатҳо дар бораи вайрон шудани қонунғузорӣ дар хусуси суғуртаи давлатии иҷтимоӣ

Мурочиати суғуртакунандагон ва суғурташудагон аз руи масъалаҳои вайрон шудани қонунғузорӣ оиди суғуртаи давлатии иҷтимоӣ аз тарафи суғуртакунанда дар муҳлати **30 рӯз баррасӣ карда мешавад**. Аз натиҷаи он суғуртакунанда ба аризадиҳанда баъди қабули қарор дар муддати 10 рӯз ба таври хаттӣ хабар медиҳад. (**ҚҶТ аз 16.04.2012, №824**)

Дар ҳолати розӣ нашудан бо қарори қабулшуда, баҳс дар тартиби судӣ ҳал карда мешавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон Э. РАҶМОНОВ
ш. Душанбе, 13 декабри соли 1997,

**ҚАРОРИ МАҶЛИСИ ОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

**Оид мавриди амал қарор додани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон
«Дар бораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ»
(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1997, №23-24,
мол.351)**

Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ» пас аз интишори расмӣ ва қисми дуюми моддаи 23 - аз 1 январи соли 1999 мавриди амал қарор дода шавад.
2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
дар хусуси бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ» мутобиқ намудани қонунҳо тақлифҳо пешниҳод намояд;
қарорҳои худро бо Қонуни мазкур мутобиқ гардонад.

**Раиси Маҷлиси Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе, 13 декабри соли 1997,
№ 518**

С. РАҶАБОВ